

HOFOR

hofor@hofor.dk; hnie@hofor.dk

Telefon 38 66 50 00
Direkte 38 66 56 19
Mail miljoe@regionh.dk
Web www.regionh.dk

Sagsnr.: 17027218
Sagsbeh.: Hanne Kristensen

Dato:

Vedr. HOFORs kommentarer til Region Hovedstadens udkast til indsats på jordforureningsområdet i 2018.

Tak for HOFORs bemærkninger til Region Hovedstadens udkast til indsats i 2018 og nærmeste år i henhold til Jordforureningsloven.

Region Hovedstaden har taget HOFORs kommentarer til efterretning.

Region Hovedstaden takker for HOFOR's anerkendelse af Regionens indsats, som primært er fokuseret på de mest grundvandskritiske klorerede opløsningsmidler.

HOFOR bemærker her ud over, at HOFOR går ud fra, at regionen som et led i det netop færdig gjorte udkast til indsatsplan for Ishøj-Solhøj udover en indsats over for de klorerede opløsningsmidler i grundvandsområdet også undersøger for pesticider.

Som beskrevet i udkastet til indsatsplanen for Ishøj-Solhøj, afventer Region Hovedstaden generelt konkrete fund i overvågningen, som viser, at punktkilder med pesticider udgør en konkret trussel mod vandforsyningen i området, inden regionen går videre med kortlægning og evt. oprydning.

Det er således aftalt og beskrevet i indsatsplanen at Region Hovedstaden gennemfører indledende undersøgelser på en V1-lokalitet i Torslunde, som ligger tæt på kildepladsen og hvor der mistanke om forurening med en række stoffer, herunder pesticider.

En fokuseret monitoring på Frederiksholmsvej Losseplads kan blive en del af samarbejdet omkring Nybølle grundvandsområdet, men det må være op til en drøftelse indenfor samarbejdet. Det samme gælder en evt. afværge fra Nybølle Losseplads, hvor det tidligere er vurderet, at der ikke skal ske yderligere offentlig indsats. I afrapporteringen i 2008 af den afgrænsende forureningsundersøgelse blev det sandsynliggjort, at den tidligere losseplads ikke udgør en risiko for grundvandsressourcen i området.

Den ovennævnte tilgang gør sig ligeledes gældende for de øvrige grundvandsområder i regionen, herunder Egholm og Nybølle, og er udtryk for Region Hovedstadens generelle angrebsvinkel i den vedtagne Jordplan, som er fokuseret i forhold til de chlorerede opløsninger, som erfaringsmæssigt udgør den helt store trussel mod drikkevandet i Region Hovedstaden.

Region Hovedstaden takker endvidere for den positive omtale af den indgåede samarbejdsaftale i Nybølle grundvandsområdet mellem HOFOR, lokale vandforsyninger, de tre kommuner og de to regioner, som sikrer en helhedsorienteret grundvandsbeskyttende indsats, hvor alle kritiske forhold og væsentlige risici håndteres i en samlet grundvandsbeskyttende plan.

For at sikre, at midlerne, som regionen anvender i forbindelse med den offentlige indsats over for jordforurening, anvendes bedst muligt, er det vigtigt, at Region Hovedstaden i god tid får information om både påtænkte og planlagte ændringer i den regionale og lokale indvindingsstruktur. Det er derfor af stor interesse for Region Hovedstaden, som det sker i Nybølle samarbejdet, løbende at blive informeret om ændringer i indvindingsstrukturen fra HOFOR's kildepladser, som f.eks. ved ændringer i pumpestrategien, etablering af nye kildepladser eller nedlæggelse af eksisterende kildepladser.

Omvendt er det også væsentligt, at HOFOR inddrager den omfattende viden om forurenede grunde, som Region Hovedstaden besidder, og som det også sker i Nybølle samarbejde, inden HOFOR træffer beslutninger om ændringer i pumpestrategi, etablering af nye kildepladser eller nedlæggelse af eksisterende kildepladser. Herved kan HOFOR, som det sker i forbindelse med genetableringen af oppumpningen på Hove kildeplads, i videst muligt omfang tage hensyn til den viden, der er om de eksisterende forurenede grunde i området, inden HOFOR igangsætter en pumpning på Hove kildeplads og på de øvrige kildepladser i nærområdet.

Eksempelvis vil det, i forbindelse med genopstart af Hove kildeplads, være vigtigt at der i Nybølle-samarbejdet gennemføres en risikoanalyse i forhold til eksisterende grundvandskritiske forurenede grunde, som kommer til at ligge inden for det kommende indvindingsopland, som strækker sig på tværs af grænsen mellem Region Sjælland og Region Hovedstaden. F.eks. viser Region Hovedstadens gennemførte undersøgelser på Nybølle losseplads (afrapporteret 2008) en begrænset forureningspåvirkning af grundvandsmagasinet lokalt. Det blev på den baggrund vurderet, at den tidligere losseplads ikke udgør en risiko for grundvandsressourcen i området, og at der derfor ikke skal ske yderligere offentlig indsats. Et kendskab til mulige påvirkninger af grundvandsstrømningen, som følge af f.eks. en ændret indvindingsstruktur, har stor indflydelse på de risikovurderinger Region Hovedstaden udfører i forhold til punktkilder med miljøfremmede stoffer.

Region Hovedstaden er ligesom HOFOR interesseret i at videreudvikle et samarbejdskoncept, som på baggrund af de gode erfaringer i Nybølle grundvandsområdet også vil kunne etableres i nye områder sammen med lokale vandsamarbejder og de pågældende kommuner i nye områder, såfremt der er muligheder og interesse for dette og det er muligt indenfor de afsatte ressourcer.

Med venlig hilsen

Diana Arsovic Nielsen
Centerdirektør

Frederiksberg Kommune
jord@frederiksberg.dk

Telefon 38 66 50 00
Direkte 38 66 56 19
Mail miljøe@regionh.dk
Web www.regionh.dk

Sagsnr.: 17027218
Sagsbeh.: Hanne Kristensen

Dato:

Vedr. Frederiksberg Kommunes kommentarer til Region Hovedstadens udkast til indsats på jordforureningsområdet i 2018.

Tak for kommunens bemærkninger til Region Hovedstadens udkast til indsats i 2018 og nærmeste år i henhold til Jordforureningsloven.

Region Hovedstaden har taget Frederiksberg Kommunes kommentarer til efterretning.

Regionen anerkender, at Frederiksberg Kommune fortsat er uenig i regionens strategi for prioritering af indsatsområder for grundvandsbeskyttelsen indenfor regionen frem til 2024. Regionen fastholder dog den af Regionsrådet fastlagte prioritering af indsatsen frem til 2025 og koncentrerer fortsat undersøgelses- og afværgeindsatsen i forhold til grundvand inden for de prioriterede områder, hvorfra 80 % af drikkevandsindvindingen i regionen foretages. Det er samtidig i disse områder, det er billigst at beskytte grundvandet. Frederiksberg Kommune ligger ikke inden for disse prioriterede områder.

I forhold til indeklimate er det fortsat regionens prioritering først at undersøge de boliglokaliteter, hvor der ud fra eksisterende viden er størst risiko for indeklimapåvirkning, uanset hvor i regionen boliglokaliteten ligger.

Regionen har forståelse for dilemmaet vedrørende vandstigning f.eks. som følge af nedsat vandindvinding og at vandstigning kan lægge begrænsninger i mulighederne for klimatilpasning gennem nedsivning af overfladevand til grundvandsmagasinerne. Det er imidlertid aspekter, som regionen vurderer **ikke** indgår i prioriteringen af den offentlige indsats i henhold til Jordforureningsloven.

Der er efter et møde i 2017 mellem udvalgsformændene på teknik- og miljøområdet i Københavns Kommune, Frederiksberg Kommune og Region Hovedstaden indledt et tættere samarbejde mellem Københavns Kommune, Frederiksberg Kommune og regionen omkring tre emner:

1. Udviklingen i miljøfremmede stoffer i Frederiksberg Vands indvindingsboringer, tekniske udfordringer forbundet hermed:

Regionen har noteret sig at Frederiksberg Kommune og Frederiksberg Forsyning i 2017 har igangsat en samfundsmæssig analyse af de tekniske og økonomiske muligheder for fortsat indvinding af drikkevand på Frederiksberg. Herunder at få belyst konsekvenserne, hvis Region Hovedstaden ikke oprenser/afværger de omkringliggende forureninger. Analysen skal også bruges til en henvendelse til Miljøstyrelsen, for at få inddraget Staten, så der kan findes en løsning til sikring af fortsat lokal indvinding af drikkevand på Frederiksberg.

2. Dialog og planlægning om planlægning og rækkefølge af Region Hovedstadens kortlægningsindsats efter 2017, hvor Region Hovedstaden er tovholder og hvor Frederiksberg Kommune efterspørger en tidsplan for igangsættelsen af indsatsen:

Region Hovedstaden forventer efter sommerferien 2018 en indledende politisk drøftelse i regionens miljø- og klimaudvalg af proces og principper for kortlægning i bl.a. Frederiksberg Kommune. En tidsplan for igangsætning af kortlægningsindsatsen foreligger derfor ikke på nuværende tidspunkt.

3. Afdækning af mulighederne for samarbejde omkring innovationsprojekter med regionen som tovholder:

På møde 14. marts 2017 mellem Frederiksberg Kommune, Frederiksberg Forsyning, Københavns Kommune og Region Hovedstaden blev det aftalt, at regionen skulle sende liste over igangværende innovationsprojekter og at Frederiksberg Forsyning herudfra skulle se på mulighederne for at formulere et innovationsprojekt, der kan have fælles interesse. Region Hovedstaden fremsendte liste over igangværende innovationsprojekter den 6. april 2017 sammen med det endelige referat fra mødet den 14. marts 2017.

Med hensyn til regionens indsats overfor aktuelle sager hvor regionen anmodes om at prioritere den offentlige indsats i Frederiksberg Kommune har regionen følgende bemærkninger.

Godthåbsvej 172-174 – undersøgelse i forhold til indeklima

Det er en fejl at indeklimaundersøgelsen på Godthåbsvej 172-174 ikke fremgår af udkastet til den offentlige indsats i 2018. Indeklimaundersøgelsen er med i den endelige udgave af oversigten. Frederiksberg Kommune har med brev dateret 7. marts 2018 modtaget kopi af brev til grundejer med information om opstart af undersøgelsen for forventet tidsplan for denne.

Godthåbsvej 152-160 og Godthåbsvej 172-174 – undersøgelse i forhold til grundvand

Frederiksberg Kommune anmoder regionen om hurtigst muligt at udarbejde en strategi for håndtering af forureningen / forureningsfanen, der vurderes at udgøre en stor risiko for forurening af indvindingsboringerne med chlorerede opløsningsmidler.

Region Hovedstaden kan desværre ikke imødekomme dette ønske inden for tidshorisonten af regionens nuværende strategi for grundvandsbeskyttelsen i regionen frem til 2024.

Afværgeanlæggene Solbjergvej /Howitzvej

Regionen har tidligere givet Frederiksberg Kommune tilsagn om et samarbejde om en evt. optimering af oppumpningen på baggrund af en bedre kortlægning af forureningen. Regionen afventer resultaterne af kommunens undersøgelser, før regionen tager stilling til, om der skal ske ændringer i driften af de eksisterende afværgepumpninger.

Smallegade 18

Lokaliteten 147-00249, matr.nr. 84c og 84d er prioriteret til offentlig indsats i forhold til både grundvand og indeklima. Regionens brev af den 19. juni 2017 er fortsat gældende, hvor det svares at det ikke kan oplyse, hvornår forureningerne på ejendommen vil blive undersøgt nærmere. Grundvandsforureningen bliver tidligst undersøgt efter 2024 og indeklimaundersøgelsen bliver formentlig heller ikke indenfor de nærmeste år, da det nuværende kendskab til forureningen ikke placerer lokaliteten blandt de højt prioriterede.

Med venlig hilsen

Diana Arsovic Nielsen
Centerdirektør

Vedr. Gladsaxe Kommunes kommentarer til Region Hovedstadens udkast til indsats på jordforureningsområdet i 2018.

Tak for kommunens bemærkninger til Region Hovedstadens udkast til indsats i 2018 og nærmeste år i henhold til Jordforureningsloven.

Region Hovedstaden har taget Gladsaxe Kommunes kommentarer til efterretning.

Gladsaxe Kommune anfører, at man er bekendt med, at Regionsrådet i november 2014 vedtog en ny plan for jordforureningsindsatsen, med det mål, at Region Hovedstaden indenfor 10 år skal have beskyttet grundvandet i de områder af regionen, hvorfra 80 % af drikkevandsindvindingen sker. Gladsaxe kommune mener, at det også er vigtigt at beskytte de bynære kildepladser for at kunne sikre rent drikkevand til den stadig stigende del af befolkningen, som har valgt at bosætte sig i kommunerne i og omkring hovedstaden, herunder naturligvis i Gladsaxe Kommune.

Gladsaxe Kommune anmoder specifikt regionen om at prioritere at gennemføre supplerende undersøgelser omkring to lokaliteter (to renserier) i Bagsværd; Bindeledet 9A, Lok, nr. 159-00105, matr.nr. 3hm, Bagsværd og Aldershvilevej 102, Lok. nr. 159-00106, matr.nr. 7f, Bagsværd.

Gladsaxe Kommune anmoder således Region Hovedstaden om at bistå Gladsaxe Kommune med at undersøge, om forurening med PCE i drikkevandsboring B105 til Bagsværd Vandværk kan komme fra de to lokaliteter, samt undersøge mulighederne for at afværge forureningerne. Gladsaxe Kommune er indstillet på, at samarbejde med Regionen om mulige undersøgelser, herunder bidrage økonomisk.

Region Hovedstaden vedtog i 2014 den plan for jordforureningsindsatsen, som Gladsaxe Kommune er bekendt med og hvor målet er, indenfor 10 år at have beskyttet grundvandet mod chlorerede opløsningsmidler i de områder af regionen, hvorfra 80 % af drikkevandsindvindingen sker. Regionen fastholder den af regionsrådet fastlagte prioritering af indsatsen frem til 2025 og koncentrerer undersøgelses- og afværgeindsatsen i forhold til grundvand inden for de prioriterede områder.

Området omkring Bagsværd Vandværk med tilhørende indvindingsboringer ligger udenfor det højt prioriterede område. Regionen kan derfor desværre ikke på nuværende tidspunkt imødekomme Gladsaxe Kommunes ønske om at prioritere at gennemføre afgrænsende undersøgelser i Bagsværd, herunder at undersøge om den eksisterende afværge på Bindeledet 9A bidrager til grundvandsforureningen i området. Regionen vil således heller ikke på nuværende prioritere, at indgå i et samarbejde omkring kildeopsporing og undersøgelse af mulige kilder til grundvandsforureningen i indvindingsboringer/moniteringsboringer i området.

Regionen har dog valgt i 2018 at bruge ressourcer på at renovere vandrensningsanlægget til afværgen i forhold til forureningen fra Grusgraven (Lok.nr. 159-00014), forudsat de nødvendige tilladelser og aftaler kan komme på plads. Renoveringen sker for at sikre en fortsat afværgepumpning. Det er vurderet, at renovering af renseanlægget er nødvendig, da renseanlægget er meget nedslidt, og at det driftsøkonomisk kan betale sig at bygge et nyt renseanlæg.

Regionen er også i gang med at afslutte kortlægningsindsatsen i Bagsværd. Det er regionens forventning at kortlægningsindsatsen vil blive afsluttet i 2019. Hvis den igangværende kortlægning medfører, at der kommer kendskab til mange nye V2-kortlagte ejendomme med chlorerede opløsningsmidler, vil det medføre, at den samlede undersøgelses- og afværgeomkostning vil blive væsentligt forøget i forhold til de hidtidige økonomioverslag for opgaven.

Mht. Aldershvilevej 102, kan det bekræftes, at der ikke er blevet udarbejdet afværgeprogram i forlængelse af den afgrænsende undersøgelse i 2002.

Med venlig hilsen

Diana Arsovic Nielsen
Centerdirektør

Herlev Kommune
tm@herlev.dk

Telefon 38 66 50 00
Direkte 38 66 56 19
Mail miljøe@regionh.dk
Web www.regionh.dk

Sagsnr.: 17027218
Sagsbeh.: Hanne Kristensen

Dato:

Vedr. Herlev Kommunes kommentarer til Region Hovedstadens udkast til indsats på jordforureningsområdet i 2018.

Tak for kommunens bemærkninger til Region Hovedstadens udkast til indsats i 2018 og nærmeste år i henhold til Jordforureningsloven.

Region Hovedstaden har taget Herlev Kommunes kommentarer til efterretning.

Regionen har forståelse for Herlev Kommunes bekymring for, at regionen ikke prioriterer nye oprensninger af forureninger i Herlev Kommune indenfor den 10-års periode fra 2015-2024, som regionens plan "Vejen til ren jord og rent vand" dækker. Skal regionen nå sit mål om at sikre drikkevandsindvindingen i de områder af regionen, hvorfra 80 % af drikkevandsindvindingen sker inden for planperioden, er der imidlertid ikke rum til indsats over for grundvandstruende forureninger i andre områder i regionen. Således heller ikke i Herlev Kommune.

Det er for nuværende regionens forventning at kortlægningsarbejdet i Herlev Kommune vil blive afsluttet i 2019. Regionen kan ikke på nuværende tidspunkt sige præcist, hvornår regionen herefter går i gang med at udarbejde en opdateret risikovurdering og en samlet omkostningsanalyse af den videregående indsats i indvindingoplandene i Herlev Kommune. Det vil tage tid og ressourcer fra den igangværende indsats med undersøgelser og afværge indenfor de højt prioriterede områder ("80%-områderne"). Med udgangspunkt i den af Regionsrådet vedtagne prioritering af grundvandsbeskyttelsen i regionen, forventes igangsættelse af videregående undersøgelser og evt. oprensning af grundvandstruende forureninger i Herlev Kommune tidligst at kunne ske efter 2024.

Med venlig hilsen

Diana Arsovic Nielsen
Centerdirektør